

Office 2007 e Vista en rumantsch

Collavuraziun tranter Microsoft e LR cuntinuescha

■ **(anr/fa) La Rumantschia survegna in'ulteriura pussaivladad da lavurar e communitgar digitalmain er per rumantsch. Ils partenaris Microsoft, chantun Grischun e LR han signà ils contracts correspundents.** L'onn 2005 è il program Office 2003 vegnì translàt l'emprima giada en collavuraziun cun la Lia Rumantscha (LR) er en rumantsch. «Il resun è stà ordvart positiv», ha ditg *Vincent Augustin*, il president da la LR, ier a chaschun da l'orientaziun dals meds da massa a Cuir en la Chasa Rumantscha. *Peter Waser*, il manager general da la Microsoft Svizra, ha illustrà quest success cun in pèr cifras: Che l'Office 2003 Rumantsch saja vegnì telechargià en tut 8000 giadas. «Quai è in dumber considerabel, sch'ins tegna quint ch'i dat var 60 000 persunas che discuran rumantsch», ha'l ditg, «sco cumparegliazion: D'in cudesch rumantsch che sa venda bain vegnan cumprads en media var 1500 exemplars.» Microsoft ha la finamira da dar a ses clients la pussaivladad dad utilizar ses programs faschend adiever da lur linguas maternas. (Office 2003 Rumantsch po anc adina vegnir telechargià gratuitamain en l'internet.)

Da rumantsch fin alsazian e maori

«Actualmain ha laschè translatar nossa firma ses programs globalmain en 59 linguas, p. ex. maori, malay, alsazian e catalan», ha ditg

Waser, «cun il Local Language Program da Microsoft duain ils umans pudair communitgar e lavurar en lur lingua materna.» L'access a tecnologias d'infurmaziun e comunicaziun è tenor el ina premissa per l'integrasiun sociala ed economica. «Cun Office e Vista Rumantsch vulain nus contribuir a la diversità linguistica da la Svizra e sminuir barriaras linguisticas e culturalas», ha'l explitgà, «sco er dar a tut las Svizras e Svizzers la pussaivladad da lavurar en ina da las quatter linguas naziunalas.»

Satisfacziun davart dal chantun

La collavuraziun d'in player global sco Microsoft cun la lingua rumantscha fascinescha cusseglier guvernativ *Claudio Lardi*. El ha intunà ch'il project vegnia finanzià plainamain da Microsoft, senza contribuziuns chantunales e federalas. «Per la populaziun rumantscha signifitga questa purschida in toc normalità en il champ dal diever da lingua electronica, sco quai ch'i sa chapescha da sasez gia daditg per linguas pli derasadas», ha ditg *Lardi*, «cun Office 2007 e Vista Rumantsch pudain nus far il pass en direziun da la proxima generaziun da software.»

In basegn per blers Rumantschs

Ch'ìls Rumantschs sajan baingea bilings e fissan uschia capabels da

lavurar er cun ils programs tudestgs, ha ditg *Vincent Augustin*, «tuttina è l'engaschament da Microsoft a favur dal rumantsch e da las ulteriuras linguas minoritaras da grond'impurtanza». Uschia rinforza la fatschenta tenor el la diversità culturala e linguistica en Svizra ed en l'entir mund. «Enpli èn confruntadas ozendi bleras persunas rumantschas cun il rumantsch grischun, p. ex. en scola u en ils uffizis, per ellas muntan ils programs en rumantsch standard in grond sustegn.» Il president da la LR è persvas ch'ìls novs products, ins fa quint ch'els sajan pronts d'atun 2009, chattian bun'accoglientscha.

Tecnologias adattadas per la situaziun bilingua

«La Lia sa legra che las Rumantschas e Rumantschs pon inscunttrar e rescuvrir lur lingua mintga di er sin il computer», ha ditg la linguista *Anna-Alice Dazzi* da la LR, la manadra dal project Office 2007 e Vista Rumantsch, «nus ans pudain basar sin il grond glossar cun passa 2000 expressiuns da la lingua da tecnologias digitalas che nus avain elavurà gia per l'Office 2003.» La nova tecnologia CLIP (Microsoft Captions Language Interface Pack) correspunda a la situaziun bilingua da las regions rumantschas: Cun passar cun la mieur sur las indicaziuns tudestgas u englaisas cumpara l'expressiun rumantscha.

Claudio Lardi, Vincent Augustin, Anna-Alice Dazzi e Peter Waser han preschentà ils ulteriurs programs che vegnan translatsads uss er en rumantsch.